

Urejanje spletnega terminološkega slovarja Islovar

KATARINA PUC

Slovensko društvo INFORMATIKA,
katarina@octostream.com

V članku predstavimo postopek urejanja spletnega terminološkega slovarja Islovar, ki ga je Slovensko društvo INFORMATIKA objavilo v aprilu 2001. Islovar je javno dostopen, odprt za uporabnike, ki lahko vanj vnašajo nove izraze in slovarske sestavke komentirajo. Uredniki imajo poseben uredniški vmesnik, ki omogoča urejanje slovarskih sestavkov po dogovorjenem postopku. Urejanje prikažemo na primeru urejanja zbirke. Opišemo nekatere probleme urejanja: dolgotrajnost projekta, kakovost vsebine zaradi odprtosti spletnega slovarja, nejasen obseg področja informatike, omejenost uporabljenih informacijskih virov.

The paper presents the process of editing the online terminological dictionary Islovar, which was created by the Slovenian Society INFORMATIKA in April 2001. The dictionary is free and accessible to users who can enter new terms into the dictionary as well as comment on existing terms and definitions. The editors of the dictionary have a special interface, which enables the editing of content according to the procedure agreed upon. The paper presents the editing process on an example of editing a database and discusses some of the problems involved in that such as the length of the project, the issue of quality due to the openness of the dictionary and the limitations of the used information sources.

Ključne besede: terminološki slovar, informatika, spletna programska rešitev, korpus

Keywords: terminological dictionary, informatics, online application program, corpus

I Za uvod nekaj zgodovine

Začetki Islovarja segajo v leto 2000, ko smo na XIII. posvetovanju Zveze ekonomistov Slovenije imeli okroglo mizo na temo Skrb za informacijsko izrazje. Poleg udeležencev posvetovanja, pretežno profesorjev za informatiko na univerzah, so se razprave udeležili: Samo Kuščer, tedaj glavni urednik revije Monitor, Tomaž Erjavec, raziskovalec z Instituta Jožef Stefan, Niko Schlamberger s Statističnega urada RS, Brane Šalomon, novinar. Okroglo mizo je vodila Katarina Puc, tedaj lektorica in tehnična urednica revije Uporabna informatika. Razprava je tekla o informacijskem izrazju.

Mnenja članov okrogle mize glede strokovnega jezika v informatiki so bila precej različna; nekateri prisotni so celo predlagali, naj bi ostali kar pri angleščini, saj je v tem jeziku napisana vsa pomembna literatura. Vendar se je večina strinjala, da moramo ukrepati. Sicer je v preteklih letih izšlo nekaj računalniških pojmovnikov in slovarčkov, vendar zaradi hitrega razvoja informacijske tehnologije ustreznega izrazja ni bilo. Sledil je sklep: za strokovni jezik mora poskrbeti stroka sama, saj brez lepega jezika in ustreznega izrazja izobraževanje in sporazumevanje v stroki ni mogoče. Skrb za informacijsko izrazje, to je

poimenovanje novih pojmov, objavljanje in razširjanje izrazov, je torej naloga vseh informatikov, posebej pa še profesorjev na univerzah. Izkoristiti je treba najnovejšo informacijsko tehnologijo, internet, jezikovne tehnologije.

Že tedaj smo ocenili, da bo vložek našega dela veliko večji, kot bo morebitni iztržek. Vendar smo lahko opredelili druge koristi, ki jih bo vsem prinesel lepo oblikovan strokovni jezik informatike.

Še isto leto je bila okrogla miza na temo Skrb za slovenski jezik na Posvetovanju slovenske informatike v Portorožu. Slovensko društvo INFORMATIKA pa je ustanovilo jezikovno sekcijo, ki se je v letu 2000 večkrat sestala in sklenila, da prične na spletu izdajati terminološki slovar. Zgled je bil spletni računalniški slovarček, ki ga je izdajal Vladimir Batagelj, ki je njegovo vsebino tudi prispeval v novi slovar.

Člane sekcije smo tedaj imenovali za urednike slovarja in jih zadolžili za posamezna področja. Med uredniki v začetku ni bilo nikogar, ki bi kaj vedel o urejanju slovarjev. Poznali pa smo številne tuje slovarje, v knjižni obliki in na spletu, zato smo se odločili, da bomo k izrazom dodajali tudi razlage.

Skupina urednikov se je s časom spreminjala; tiste, ki niso več aktivno sodelovali, smo preimenovali v strokovne sodelavce, prihajali pa so številni novi uredniki. V septembru 2008 je skupina urednikov obsegala 36 članov, od tega 8 jezikoslovcev, drugi so bili strokovnjaki za informatiko, visokošolski profesorji in ljudje iz prakse. Od pričetka dela za Islovar je pri urejanju gradiva na razne načine sodelovalo blizu 50 strokovnjakov. To so ljudje, ki so sicer redno zaposleni, vendar pa je njihovo delo pri slovarju v prostem času za kakovost slovarja zelo pomembno, ker so strokovnjaki in so z najnovejšimi izsledki stroke in njenim izrazjem dobro seznanjeni.

Kmalu se je naloga urejanja Islovarja izkazala za veliko zahtevnejšo, kot smo predvidevali. Delo pri urejanju Islovarja je potekalo počasneje, kot bi hoteli. Informacijska tehnologija nas tako rekoč prehitava. Za večjo učinkovitost, za lažje načrtovanje dela in preverjanje rezultatov smo uvedli letne projekte, v katerih natančno opredelimo cilje. Od leta 2006 do leta 2008 je te projekte podprlo tudi Ministrstvo RS za kulturo, žal samo s simboličnimi finančnimi zneski. Vendar je to, poleg velike obiskanosti spletne strani Islovarja, za naše delo pomembno priznanje.

II Značilnosti Islovarja

Člani jezikovne sekcije smo se pred zasnovo Islovarja odločili, da bo slovar odprt za uporabnike, da bo v njem vidno vse, kar bodo uporabniki vnašali in uredniki uredili, ter da bo prosto dostopen, to je brezplačen. Kasneje smo izdelali strategijo razvoja Islovarja, v kateri smo ta načela potrdili. Načela so se izkazala kot pravilna, saj smo tako dosegli velik obisk. Hkrati smo zajeli veliko skupino uporabnikov (1136 registriranih uporabnikov, 35 urednikov), ki k obstoječim slovarskim sestavkom prispevajo izraze, razlage in komentarje. Na spletni strani Islovarja se samodejno beleži obisk (približno 15.000 iskanj mesečno) in slovar prikazuje nove izraze v nekem obdobju (od 1. 1. 2008 do 15. 10. 2008 444 novih izrazov, od tega so uporabniki prispevali 63 izrazov).

Islovar je bil 1. 10. 2004 objavljen v novi izdaji, ki smo jo izdelali na temelju dotedanjih izkušenj, tako da je za uporabnika in za urednika čim bolj prijazen. Strani so urejene tako, da so kar najbolj pregledne. Iskalnik je hiter in omogoča iskanje po slovenskem izrazu ali po angleški ustreznici. Urednikom omogoča zahtevno iskanje po raznih kriterijih.

Urejeni slovarski sestavki so opremljeni z vsemi potrebnimi slovarskimi oznakami: obrazilo v rodilniku, spol, število, besedna vrsta, faza. Faza prikazuje stopnjo zanesljivosti slovarskega sestavka in je označena z barvo in besedilom: *predlog*, *pregledano*, *strokovno pregledano* in *urejeno*. Razlaga ima lahko več pomenov in usmerja na sinonime in podobne izraze (ki zajemajo tudi antonime). Obvezni del sestavka je tudi angleška ustreznica, ker je angleščina temeljni strokovni jezik za informatiko.

Islovar vsebuje seznam povezav na druge zanimive slovarje (rubrika *drugi slovarji in viri*) in pri izdelavi Islovarja uporabljene vire (rubrika *reference in viri*), od splošnih in terminoloških slovarjev do strokovne literature, ki je bila uporabljena.

Za naglase vsebuje Islovar posebno rešitev. Nabor črkovnih znakov na spletu za zdaj ne omogoča preprostega zapisa naglasov in nekaterih znakov, kot je npr. naglašeni polglasnik. Prav ta pa se pojavlja pri izgovorjavi kratic, ki so v informatiki zelo pogoste. Zato smo iztočnicam dodali zapis v MRPI¹ in pri urejenih izrazih zvočni zapis. Uporabniki Islovarja torej vidijo naslednjo podobo:

analogno-digitalni pretvornik -ega -a [analo:gnO digita:lni prEtvo:rnik] m, krat. ADP (*angl. analog to digital converter; krat. ADC*) **urejeno**
pretvornik, ki analogni signal spreminja v digitalnega; sin. [digitalizator](#) (1); prim. [digitalno-analogni pretvornik](#)

Pri pretvorbi v obliko Wordovega dokumenta se zapis samodejno spremeni, tako da je iztočnica opremljena z naglasi. Tak zapis se uporablja v slovaropisni skupini za dokončni pregled pravilnosti. Torej:

analogno-digitalni pretvornik -ega -a m, krat. ADP (*angl. analog to digital converter; krat. ADC*) pretvornik, ki analogni signal spreminja v digitalnega; sin. digitalizator (1); prim. digitalno-analogni pretvornik

Programska rešitev vsebuje dva vmesnika: uporabniški vmesnik in uredniški vmesnik. Uporabniški vmesnik je del Islovarja, ki ga vidijo naključni uporabniki in registrirani uporabniki. Uredniki in administratorji pa uporabljajo uredniški vmesnik, ki vsebuje številne možnosti za urejanje slovarja.

A) Uporabniški vmesnik

Uporabniški vmesnik je del programa, ki je za ogled in delo na voljo uporabnikom. Uporabniki lahko iščejo po slovenskem ali po angleškem izrazu. Slovarske sestavke lahko komentirajo, če so se prej registrirali. Prav tako se morajo registrirati, če v Islovar vnašajo izraz in razlago. Lahko vnesejo samo slovenski izraz in njegovo ustreznico, razlago dodajo kasneje ali pa jo prepustijo urednikom.

Odprtost Islovarja ima tudi slabe strani: uporabniki, pa tudi uredniki lahko vpišejo neprimeren slovenski izraz, nepravilno angleško ustreznico ali napačno razlago. Taka možnost obstaja 365 dni v letu in ti nepravilni slovarski sestavki so vidni vsem uporabnikom. Res je, da so ob vnosu izrazi opremljeni z oznako *predlog*, vendar uporabniki tega morda ne

¹ MRPA (*angl. machine readable phonetic alphabet*) – računalniški obdelavi prilagojena fonetična abeceda, ki vključuje posebnosti slovenskega govora.

upoštevajo. Uredništvo Islovarja je svojo odgovornost sicer omejilo v *pogojih uporabe slovarja*,² vendar uporabniki zelo verjetno tega besedila ne preberejo.

Kontrolo vnosov smo v postopek urejanja vgradili z rubriko *novi izrazi*. Tam so vidni vsi izrazi, ki so bili vneseni ali ažurirani v določenem razdobju, npr. v zadnjem dnevu, v zadnjem tednu, v zadnjem mesecu. Nove izraze sproti pregledujemo, in če opazimo, da je med njimi izraz, ki očitno ne sodi v Islovar, ga izločimo in o tem obvestimo avtorja tega izraza. Izraz prejme po pregledu oznako *pregledano*. Tako skušamo zagotoviti neko osnovno kakovost v Islovarju.

Vendar je to preverjanje pogosto pomanjkljivo. Pojavljajo se novi pojmi, za katere slovenski izrazi še ne obstajajo. Opažamo sicer, da številni uporabniki, ki vnašajo izraze, pišejo tudi dovolj dobre razlage. Vendar urednica, ki prebira nove izraze, vseh teh pojmov ne pozna, zato ne more presojati o primernosti slovenskih ustreznice ali o pravilnosti njihovih razlag.

B) Uredniški vmesnik

Sodelavci, ki imajo status urednika, prejmejo dovoljenje za dostop do uredniškega vmesnika, ki omogoča poleg vnosa izrazov tudi njihovo dokončno urejanje neposredno na spletu. Tako na primer uredniški vmesnik vsebuje tudi:

- napredni iskalnik,
- vnos izrazov,
- urejanje izrazov,
- oblikovanje in urejanje zbirk,
- vpogled v statistiko uporabe Islovarja po dnevih in po mesecih.

Administratorji imajo na voljo še naslednji možnosti:

- brisanje izrazov in zbirk,
- izvoz zbirke v obliko Word.

Napredni iskalnik za razliko od enostavnega iskalnika omogoča iskanje po podobnih izrazih. To so besedne zveze in izrazi, ki so si podobni po določenem številu črk. Ta značilnost je zelo koristna pri kasnejšem urejanju, zlasti pri oblikovanju pomenskih skupin. Če npr. iščemo po angleškem izrazu *communication*, prikaže iskalnik 30 sestavkov. Iskanje po angleški ustreznici je navadno uspešnejše, ker nam iskalnik prikaže tudi vse kratice, ki imajo v angleški ustreznici razvezani izraz.

Iskalnik omogoča urednikom tudi iskanje po raznih kriterijih. Rubrika *lastnosti* omogoča izbor izrazov po spolu, številu, besedni vrsti, kvalifikatorju, fazi, datumu ali ažuriranju vnosa. Tako npr. lahko poiščejo vse kratice, vse pridevnike ali vse izraze, ki imajo oznako *žargonski*. Najdejo, da je v Islovarju 292 kratice. V Islovarju najdejo 16 izrazov z oznako *žarg.*, npr. *afna*, *čvekalnica*, *disketar* itd. Najdejo lahko vse izraze v eni od faz urejanja, npr. izraze, ki imajo oznako *urejeno* (1432 izrazov), ali izraze, ki so bili v Islovar vneseni po določenem datumu, npr. po 1. 1. 2008 (453 izrazov).

² Izdajatelj se trudi, da bi bila vsebina slovarja čim bolj strokovna in sodobna, zato so uredniki in sodelavci slovarja strokovnjaki za področja, ki jih slovar zajema. Vendar zaradi tehnologije, po kateri slovar nastaja, izdajatelj ne more biti odgovoren za morebitne napačne ali neprimerne zapise, ki jih uredniki še niso pregledali in so označeni kot predlog ali so v zbirki nenajdenih izrazov. Izdajatelj zato ne prevzema nobene odgovornosti za škodo, ki bi nastala z uporabo izrazov, ki so v slovarju.

Rubrika *zbirke* prikaže vse zbirke, ki jih uredniki urejajo, to so zbirke, ki se začenjajo z DELO-, in druge zbirke, ki sodijo na neko področje, npr. poslovna informatika.

Rubrika *razlage* omogoča iskanje vseh razlag, ki vsebujejo eno ali več izbranih besed, po sinonimih ali podobnih izrazih. Pri primerjavi izrazov *komunikacija* in *komuniciranje*, na primer, dobimo naslednji rezultat: *komunikacij* je bil uporabljen v 107 razlagah, *komunicira* pa 28-krat.

Za pregled sinonimov prikaže slovar seznam vseh izrazov, ki imajo sinonime: 928.

Vse izraze, ki smo jih poiskali po enem od omenjenih kriterijev, lahko po pogostosti iskanja razvrstimo po padajočem ali rastočem vrstnem redu. Tako najdemo, da je bilo 5 najbolj iskanih izrazov: *programski vmesnik* (iskan 4123-krat), *internetni protokol*, *skenirati*, *kibernavt*, *spletni dnevnik*. Zbirko *komunikacija*, ki zajema 32 izrazov, lahko razvrstimo po številu ogledov posameznega izraza. Pri tem je bil največkrat iskan izraz *komunikacija* (2397-krat), izraz *individualno komuniciranje* je bil iskan 23-krat, izraz *predavanje* pa enkrat.

V uredniškem vmesniku se slovarski sestavek prikaže opremljen z dodatnimi informacijami takole:

<p>komunikacija -e [kOmunika:tsija] ž (angl. communication) str. pregledano </p> <p>1. sistem, ki omogoča komuniciranje</p> <p>2. oddajanje, prenos in/ali sprejemanje podatkov, sporočil po žičnih, radijskih, optičnih ali drugih medijih; prim. komuniciranje (1)</p>
--

[\[Nazaj\]](#)

[\[Komentarji\]](#) [\[Podrobnosti\]](#) [\[Zgodovina\]](#) [\[Uredi sestavek\]](#)

Avtor: Katarina Puc, avtor@domena

Viri:

Datum vpisa: 28.06.2001 00:00:00

Datum zadnjega ažuriranja: 04.09.2008 16:10:00

Izraz se nahaja v naslednjih zbirkah:

- [grafemski140607](#)
- [SLOVAR](#)
- [zbirkatemeljni](#)
- [zbirkatelekomunikacije](#)
- [DELO-Katarina-komunikacija](#)
- [zbirka-poslovna_informatika](#)

Število ogledov: 2397

ID v bazi: 4048

Uredniki imajo dostop do vseh komentarjev in do zgodovine slovarskega sestavka. Razviden je predlagatelj izraza (imenovan avtor) in datum, ko je bil izraz vpisan v Islovar. Sestavek ima oznako *strokovno pregledano*, čeprav je bil že urejen. Izraz je vključen v več zbirk.

Da gre za pomemben izraz, dokazuje zbirka *SLOVAR*, ki zajema vse že urejene izraze. Zbirka *temeljni* pa vsebuje 143 temeljnih informacijskih izrazov, ki smo jih v sekciji opredelili in uredili v letu 2006. Število ogledov je veliko, kar potrjuje pomembnost izraza.

C) Dogovorjeni postopek urejanja Islovarja

Uredniški postopek opredeljuje vnos v Islovar in faze urejanja. Za vnos omogoča štiri možne vire slovarskih sestavkov, in sicer vnos sestavka, ki so ga pripravili uredniki ali pa predlagatelj, vnos večje skupine strokovnih izrazov ter vnos iz zbirke nenajdenih strokovnih izrazov, to je tistih izrazov, ki jih uporabniki v Islovarju niso našli (Turk 2007). Ker novi izrazi nastajajo sproti, je potreben njihov prvi pregled. Uredniški vmesnik omogoča vpogled v nove izraze, ki se redno pregledujejo, hkrati se sproti izločajo tisti, ki v Islovar ne sodijo. O izbrisu urednik po elektronski pošti obvesti uporabnika, ki je izraz prispeval. Pri vnašanju večje zbirke izrazov se prvi pregled opravi pred vnosom.

Tukaj se srečujemo s problemom, kaj sodi v Islovar. Informacijska tehnologija se širi na vsa področja človeškega življenja, zato se njena uporaba naglo spreminja, vprašanje pa je, kje so meje informatike in kje se začenjajo druga področja. V jezikovni sekciji smo poskušali opredeliti klasifikacijo informatike, potem pa smo ugotovili, da obstaja na svetu več klasifikacij, ki se precej razlikujejo. Sklenili smo, da naj spletni slovar sprejema tudi izrazje, ki je vsebinsko na meji informatike. Tako je, na primer, zajeto v zadnjem času zelo aktualno področje e-izobraževanja, za katerega smo sklenili, da ga v Islovar vključimo, in smo pričeli njegovo izrazje intenzivneje urejati. Ob morebitnem natisu v knjigi pa bo treba to vprašanje razrešiti in meje natančno opredeliti.

Pri strokovnem pregledu izrazov uredniki delajo v skupinah. Ustabil se je postopek urejanja v delovnih zbirkah. To so pomensko zaokrožene skupine izrazov, ki jih za pregled in razpravo pripravijo posamezni uredniki. Delovna zbirka ima posebno ime in načeloma ni dovoljeno, da drugi uredniki urejajo ali spreminjajo izraze v njej. Vsak slovarski sestavek vsebuje v uredniškem vmesniku tudi oznako, v kateri zbirki je. Zbirke uporabnikom niso vidne.

Skupine urednikov se sestajajo in razpravljajo o izrazih, spreminjajo izraze in razlage. Pri tem uporabljajo vse dostopne informacijske vire. Za področje informatike sta zlasti pomembna iskalnika najdi.si in Google, pa tudi korpus DSI, ki vsebuje 1,404.372 besed iz zbornikov posvetovanj Dnevi slovenske informatike od 2003 do 2008. Uredniki v Islovar zapisujejo vir izraza ali razlage, če se jim zdi to potrebno. Viri so vidni v slovarskem sestavku v uredniškem vmesniku. Pomembnejše vire uredništvo kasneje vnaša v seznam virov, ki je viden vsem uporabnikom.

Tako obdelani izrazi prejmejo oznako *strokovno pregledano*. Zbirka gre v javno razpravo vsem urednikom, ki v določenem roku izraze komentirajo, predlagajo spremembe, dopolnitve. Te komentarje prejmejo vsi, ki so se v nastavitvah prijavili na obvestila, tudi uporabniki. Pogosto se nabere cela vrsta pripomb in predlogov, ki jih strokovna skupina nato preuči in prevzame ali zavrne. Tako izraze sprejme velika skupina udeležencev v postopku. Zagotavlja se pravilnost slovarskih sestavkov in hkrati njihova kakovost.

V nadaljevanju bomo opisali urejanje zbirke *DELO-Katarina-komunikacija*.

III Primer urejanja delovne zbirke

Delovne zbirke smo izbrali iz temeljnih pomenskih skupin, ki smo jih oblikovali ob temeljnih izrazih informatike.

Temeljni izraz informatike smo tedaj opredelili takole:

- se nanaša na področje informatike,
- je bistven za razumevanje področja,
- je nosilni izraz, iz katerega izhaja cela družina strokovnih izrazov, to so besedne zveze in pomensko odvisni izrazi,
- se pogosto uporablja v slovarskih razlagah, v informatiki nasploh,
- je enobeseden; besedne zveze smo med temeljne izraze uvrstili, kadar iz njih izhaja pomembna družina.

Zbirka *DELO-Katarina-komunikacija* je bila oblikovana v letu 2007 ob nosilnem izrazu *komunikacija*, ki je bil v letu 2006 vključen v zbirko temeljnih izrazov in takrat tudi dokončno urejen. Tudi izraz *komuniciranje*, ki ima enako angleško ustreznico *communication*, je bil vključen med temeljne izraze. Kasneje smo ugotovili, da je težko razlikovati med pomenoma obeh izrazov. Oblikovali smo zbirko, v katero smo dodali pomensko sorodne izraze. Nekaj teh izrazov smo kasneje izločili, druge dodali.

Najprej smo pregledali temeljna izraza *komunikacija* in *komuniciranje*. Ob pregledu spletnih strani na spletišču najdi.si smo ugotovili, da se v praksi, zlasti v informatiki, oba izraza pogosto uporabljata kot sinonima. Kot sinonim za *komuniciranje* se pojavlja tudi *sporazumevanje*. *SSKJ* navaja *sporazumevanje* kot sinonim *komuniciranja*. Kot sinonima za *komuniciranje* sta bila predlagana tudi *sporočanje*, *sosporočanje*. Fakulteta za družbene vede, matična fakulteta za področje, ima predmet *Komuniciranje in nove tehnologije*. Wikipedija piše, da se *komuniciranje* uporablja v družboslovju in v tehničnih znanostih, računalništvu in elektrotehniki.

Korpus DSI pokaže, da informatiki veliko pogosteje uporabljajo *komunikacija* kot *komuniciranje*. Na forumu Islovarja se je razvila daljša razprava o razlagi izraza *komunikacija* pa tudi *komunikacija človek-računalnik*. Vse kaže, da izraža *komunikacija* tehnološki vidik, *komuniciranje* pa sociološki vidik pojma, za katerega ima angleški jezik samo eno ustreznico. Tako stališče smo zavzeli tudi pri urejanju teh izrazov.

Izraza *komunikacija* in *komuniciranje* smo torej pomensko ločili z razlagama:

komuniciranje -a s (angl. communication)

1. izmenjava, posredovanje misli, informacij; prim. komunikacija (2)
2. dogovarjanje z namenom medsebojnega razumevanja, sodelovanja; sin. sporazumevanje (1)

komunikacija -e ž (angl. communication)

1. sistem, ki omogoča komuniciranje
2. oddajanje, prenos in/ali sprejemanje podatkov, sporočil po žičnih, radijskih, optičnih ali drugih medijih; prim. komuniciranje (1)

Sledilo je urejanje drugih izrazov v zbirki. Islovar omogoča vpogled v vse razlage, v katerih nastopa eden ali več izbranih izrazov. Po pregledu razlag smo ugotovili, da sta bila

izraza *komunikacija* in *komuniciranje* uporabljena v razlagah v zbirki nedosledno. To smo popravili. Dodali smo razlago tistim izrazom, ki je še niso imeli. Preverili smo pogostost izrazov. Tako smo npr. na spletišču najdi.si našli samo en primer uporabe izraza *integrirana poslovna komunikacija* (Islovar), *integrated business communications* pa ima na Googlu 24.000 zadetkov. Toliko pojavitev v svetovnem merilu je malo, po virih pa smo ugotovili, da ne gre za strokovni izraz, temveč za komercialni naslov. Ta izraz je kandidat za brisanje iz Islovarja.

Pri urejanju zbirke se zbirka navadno precej poveča. Zaradi lažje primerjave in usklajevanja smo dodali tudi izraze, ki nastopajo v razlagah v tej zbirki, čeprav so bili nekateri že urejeni (*sporočilo*, *interakcija*). Zbirko *komunikacija* smo nato razširili še z nekaterimi pomensko sorodnimi izrazi. Dodali smo izraze, ki smo jih v Islovar vključili iz zbirke izrazov, ki smo jih prejeli od Gimnazije Ledina. To so izrazi, kot so *debata*, *enosmerno komuniciranje*, *množično komuniciranje*, *predavanje*, ki so sicer mejni glede na vsebino Islovarja. Dodali smo dva izraza, ki sta bili uporabljena v razlagah in v Islovarju še nista bili razložena: *govorna komunikacija*, *podatkovna komunikacija*.

Zbirka ima oznako *strokovno pregledano* in čaka na urejanje v slovaropisni skupini. Tukaj se ponovno preverja pravilnost slovenske ustreznice, dokončno izdela zaglavje slovarskega sestavka skupaj z naglasi, izbrišejo izrazi, ki po presoji skupine ne sodijo v Islovar, prestavi kateri od slovarskih sestavkov v drugo zbirko zaradi kasnejšega, pomensko zaokroženega urejanja.

Potem prejme zbirka oznako *urejeno* in ime *redakcija*. Oznaka *urejeno* preprečuje, da bi kdo od urednikov v zbirki karkoli spreminjal. Zbirka gre v javno razpravo vsem urednikom. Po prejemu pripomb in predlogov za spremembe o njih slovaropisna skupina ponovno razpravlja. Slovarske sestavke po potrebi ponovno spremeni. Dokončna inačica se prestavi v zbirko *slovar*.

IV Sklepne ugotovitve

Članek prikazuje značilnosti Islovarja in uporabo dogovorjenega postopka urejanja na primeru zbirke *DELO-Katarina-komunikacija*, ki je uporabljen kot zgled, kako uredništvo rešuje probleme kakovosti, primernosti vsebine in uporabo spletnih virov.

Odprtost Islovarja lahko ogroža kakovost njegove vsebine. To uredništvo rešuje z večkratnim pregledovanjem sestavkov, pogosto celo ponovnim pregledovanjem in dopolnjevanjem že urejenih sestavkov. Vsak izraz je pregledan vsaj štirikrat, razlaga vsaj trikrat. Ta skrb za kakovost hkrati povzroča, da postopek urejanja poteka zelo počasi in je od vseh izrazov v Islovarju dokončno urejenih samo približno ena četrtnina.

Vprašanje, kaj sodi v terminološki slovar informatike, ostaja zaenkrat odprto. Področje uporabe informacijske tehnologije se širi tako hitro, da so meje za zdaj nejasne. Glede na praktično neomejenost prostora na spletu uredništvo Islovarja vključuje tudi izraze z mejnih področij. Primer takega področja je e-izobraževanje, ki je v zadnjem času zelo aktualno.

Pri urejanju strokovne skupine pregledujejo vse dostopne tiskane vire, od slovarjev do člankov v strokovnih revijah, učbenikov. Vendar so tiskani viri za področje informatike pogosto že zastareli. Zato uredniki upoštevajo predvsem spletne informacijske vire, kot so spletišča: Besede slovenskega jezika, najdi.si, Evroterm, Google, Wikipedija, korpus DSI. Pri iskalnikih najdi.si in Google uredniki upoštevajo tudi pogostost izraza in kdo je avtor izraza. Dostopni so številni članki in druga strokovna besedila: avtorji in institucije, ki delujejo na področju informatike, pogosto objavljajo prispevke na svetovnem spletu. Fakultete

objavljajo študijske programe in njihove opise, številni profesorji objavljajo gradiva, Centralna ekonomska knjižnica pa z dovoljenjem avtorjev objavlja vsebine diplomskih in magistrskih del.

Prednost spletnih informacijskih virov je zlasti v njihovi takojšnji dostopnosti. Razen tega gre za besedila novejšega datuma, ki vsebujejo aktualne izraze. Izrednega pomena je tudi korpus informatike, ki se posodablja vsako leto in prikazuje pogostost in primere uporabe ter uporabljene besedne zveze v strokovnih besedilih. Po drugi strani pa je omejevanje virov zgolj na to, kar se najde na spletu, sicer praktičen, toda enostranski pristop.

V Literatura in viri

Besede slovenskega jezika: <http://bos.zrc-sazu.si/besede/html>

Korpus informatike: <http://nl2.ijs.si/dsi.html>

Katarina PUC, Tomaž ERJAVEC, 2006: Uporaba korpusa pri urejanju spletnega terminološkega slovarja. Tomaž Erjavec, Jerneja Žganec Gros (ur.): *Zbornik 9. mednarodne multikonference Informacijska družba IS 2006, Zbornik 5. slovenske in 1. mednarodne konference Jezikovne tehnologije IS-LTC*. Ljubljana: Institut Jožef Stefan. 156–161.

Spletišče vseh slovenskih strani: <http://www.najdi.si>

Spletišče Google Slovenije: <http://www.google.si>

Terminološki slovar informatike Islovar: <http://www.islovar.org>

Tomaž TURK, Katarina PUC, 2007: Islovar kot model spletnega terminološkega slovarja. Irena Orel (ur.): *Razvoj slovenskega strokovnega jezika*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko FF UL (Obdobja 24). 651–653.

Večjezična terminološka zbirka Evroterm: <http://evroterm.gov.si/>

Wikipedija: <http://sl.wikipedia.org/wiki/>